

Q.P. Code : 28875

[Time: 3 Hours]

[Marks:100]

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B:**
- 1. Attempt two questions from each section. (Total Four questions).**
 - 2. Tie the answerbook of both sections together. Do not use separate answer book for each sections.**
 - 3. All questions carry equal marks.**

SECTION – I

- Q. 1** Discuss in detail the concept of Development and Modernisation. **25**
- Q. 2** Explain the concept progress and growth. **25**
- Q. 3** Elucidate Mahatma Gandhi's idea of development. **25**
- Q. 4** Explain north-south debate in the light of politics of sustainable development. **25**

SECTION – II

- Q. 5** Define and discuss the concept of Globalization. **25**
- Q. 6** Critically examine the role of state in neo-liberal economy. **25**
- Q. 7** Discuss the concept of social exclusion with special reference Dalit and Adivasis. **25**
- Q. 8** Write a detail notes on **two** of the following. **25**
- Underdevelopment
 - Culture and development
 - Region and development
 - New economic policy

Please check whether you have got the right question paper.

- सूचना: 1. प्रत्येक विभागातून दोन प्रश्न सोडवा.
2. दोन्ही विभागाची उत्तरे एकाच उत्तरपत्रिकेत लिहा.
3. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

विभाग – I

- प्र. १ विकास आणि आधुनिकीकरण या संकल्पनांची सविस्तर चर्चा करा. २५
- प्र. २ प्रगती आणि विकास या संकल्पना स्पष्ट करा. २५
- प्र. ३ महात्मा गांधी यांची विकासाची संकल्पनेची स्पष्टीकरण द्या. २५
- प्र. ४ शाश्वत (चिरंजीवी) विकासाच्या राजकारणावर प्रकाश टाकून उत्तर-दक्षिणेकडील वादविवादाचे स्पष्टीकरण द्या. २५

विभाग – II

- प्र. ५ जागतिकीकरण ही संकल्पना स्पष्ट करून त्याची चर्चा करा. २५
- प्र. ६ नविन-उदारमतवादी अर्थव्यवस्थेत राज्यांच्या भूमिकेचे टिकात्मक परीक्षण करा. २५
- प्र. ७ भारतातील दलित आणि आदिवासींच्या विशेष संदर्भात सामाजिक वंचिती करणाऱ्या संकल्पनेची चर्चा करा. २५
- प्र. ८ खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंवर टिपा लिहा. २५
- अ) अविकसितपणा
ब) संस्कृती आणि विकास
क) प्रदेश आणि विकास
ड) नविन आर्थिक धोरण
